

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/publikacje/ksiazki-rzeszow/30986,Wincenty-Witos-18741945.html>
25.04.2024, 16:48

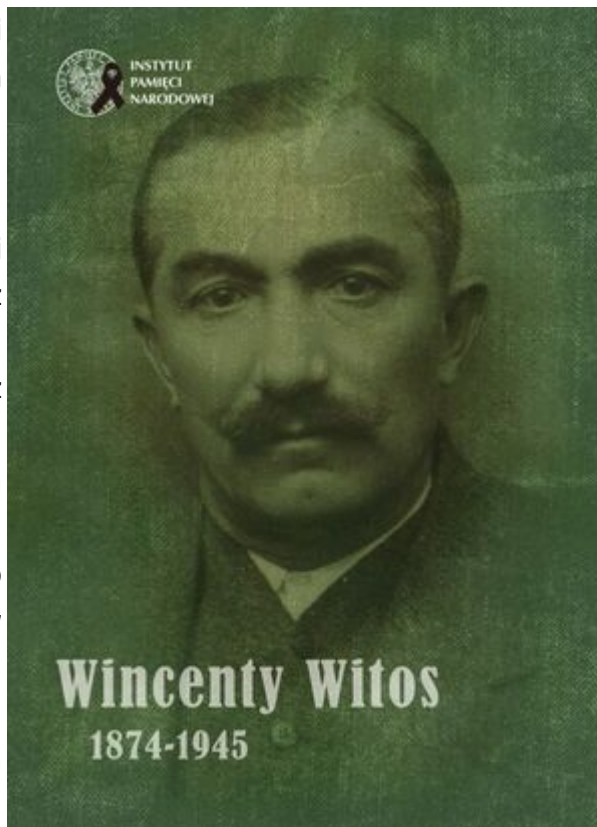
Wincenty Witos 1874-1945

Wincenty Witos 1874-1945, tekst i dobór ilustracji Tomasz Bereza, Marcin Bukafa, Michał Kalisz, Rzeszów 2010, 416 s.

W 2010 roku mija 65 lat od śmierci Wincentego Witososa, jednego z najwybitniejszych polityków w historii Polski. Okoliczność ta stała się jednym z argumentów wydania przez Instytut Pamięci Narodowej niniejszego albumu. Publikacja ta jest próbą przybliżenia Czytelnikom, zwłaszcza młodym, sylwetki tego wybitnego Polaka oraz kontekstu historycznego, w którym żył.

Wincenty Witos urodził się 27 stycznia 1874 r. w Wierzchosławicach k. Tarnowa. Ukończył szkołę elementarną w rodzinnej wsi. Był rolnikiem, działaczem społecznym, samorządowcem, politykiem związanym z ruchem ludowym. Od 1905 r. był radnym Rady Powiatowej w Tarnowie. W latach 1908-1931 pełnił funkcję wójta Wierzchosławic. Od 1908 r. sprawował mandat do Sejmu Krajowego we Lwowie, zaś w latach 1911-1918 posła do Rady Państwa w Wiedniu. Był członkiem władz powiatowych i okręgowych chłopskich organizacji społeczno-gospodarczych. Należał do partii: od 1895 r. - do Stronnictwa Ludowego (od 1903 r. Polskiego Stronnictwa Ludowego), od 1913 r. - Polskiego Stronnictwa Ludowego-Piast.

Podczas I wojny światowej był zwolennikiem

utworzenia niepodległego państwa polskiego, złożonego z ziem wszystkich trzech zaborów. Od października 1918 r. przewodniczył Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie. Od grudnia 1918 r. prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego-Piast. W 1919 r. został wybrany do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie przewodniczył Klubowi Parlamentarnemu Polskiego Stronnictwa Ludowego Piast. Podczas wojny polsko-bolszewickiej premier rządu Rzeczypospolitej Polskiej (1920-1921). Wybierany do Sejmu na kolejne kadencje. Dwa razy tworzył centroprawicowy rząd (1923, 1926). Należał do przywódców Centrolewu. Po utworzeniu Stronnictwa Ludowego (1931 r.) prezes Rady Naczelnej i Zarządu Okręgowego w Małopolsce. W 1930 r. aresztowany z przyczyn politycznych i uwięziony w Brześciu nad Bugiem. Skazany przez Sąd Okręgowy w Warszawie na półtora roku więzienia. W 1933 r. wyemigrował do Czechosłowacji. Do Polski powrócił w marcu 1939 r.

We wrześniu 1939 r. aresztowany przez Niemców. Odmówił współpracy przy próbach powołania kolaboracyjnego rządu. W 1941 r. powrócił do Wierzchosławic, pozostając do końca okupacji niemieckiej w areszcie domowym. W 1945 r. prezydium Krajowej Rady Narodowej powołało go na stanowisko wiceprezydenta bez jego wiedzy i zgody. Od sierpnia 1945 r. prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego, pozostającego w opozycji wobec władz komunistycznych. Zmarł 31 października 1945 r. w Krakowie. Pochowany w kaplicy rodowej na cmentarzu parafialnym w Wierzchosławicach.

Wydany przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie album zawiera blisko 500 ilustracji. Większość z nich została

opublikowana po raz pierwszy.

Gdzie kupić publikacje:

[Rzeszów](#)